

Освітня галузь «Фізична культура»

Олександр ДВОРНІЧЕНКО,*методист відділу виховної роботи та позашкільної освіти
Чернігівського обласного інституту післядипломної
педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського***ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА»**

Необхідною складовою визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу та опанування техніко-тактичних елементів на уроках фізичної культури є оцінювання досягнень здобувачів освіти.

Оцінювання фізичних можливостей рекомендується проводити декілька разів упродовж навчального року під час уроку. Важливо, що не варто відводити для цього окремі заняття, не зосереджуючи на цьому увагу дітей.

Під час оцінювання освітніх досягнень слід послуговуватися методикою формувального оцінювання. До компонентів успішного застосування формувального (поточного) оцінювання відносяться: забезпечення вчителем ефективного зворотного зв'язку з учнями/ученицями; активна участь учнів/учениць у процесі власного навчання; корегування процесу навчання з урахуванням результату оцінювання; визнання вагомого впливу оцінювання на мотивацію та самоутвердження учнів, які, своєю чергою, впливають на навчання; вміння учнів оцінювати свої знання самостійно. Слід акцентувати увагу на позитивному поступі, тенденціях, зрушеннях учнів/учениць.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточних оцінок. Рекомендовано проводити міні-змагання та челенджі як всередині класу, так і між класами, для корегування або формування тематичної оцінки. Семестрове та річне оцінювання рекомендується здійснювати із врахуванням результатів тематичного оцінювання в рівнях або балах. Рішення про систему оцінювання приймає педагогічна рада закладу освіти.

Для проведення підсумкового оцінювання рекомендується застосовувати 6 компонентів, кожен з яких має свою міру у відсотках (їхня загальна сума – 100 %). За допомогою різних способів оцінювання визначається:

- Ставлення до уроків, відвідування, активність під час підготовки до уроку – 10 %. Визначається шляхом спостереження вчителя.
- Навички і вміння, визначені навчальною програмою, здатність їх застосовувати в повсякденному житті, в ігрових та змагальних ситуаціях – 20 %. Визначається шляхом моніторингу, спостереження вчителя та самооцінювання.
- Розвиток фізичних якостей – 20 %. Визначається шляхом моніторингу, тестування та формувального оцінювання.
- Особистий прогрес школяра в показниках підготовленості – 20 %. Визначається шляхом моніторингу, тестування та формувального оцінювання.
- Знання та їх застосування на практиці (основні поняття, визначені програмою, правила ігор, розуміння процесів, що відбуваються в організмі під час виконання вправ тощо) – 15 %. Визначається шляхом спостереження вчителя та самооцінювання.

- Поведінка (соціальна поведінка, відвідування спортивних секцій, участь у змаганнях, дотримання правил безпечної поведінки і збереження здоров'я на уроках та в позаурочних заходах) – 15%. Визначається шляхом спостереження вчителя, взаємооцінювання та самооцінювання.

**Облік навчальних досягнень учнів (запис в журнал)
I семестр**

Примірний зразок лівої сторінки розвороту журналу

Фізична культура
(Назва предмету)

№ з/п	Місяць і число Прізвище та ім'я здобувача освіти	I приклад									II приклад														
		26 10	28 10	ТЕМАТИЧНА	20 12	22 12	24 12	ТЕМАТИЧНА	1	2	3	I семестр	Скориговано	26 10	28 10	ТЕМАТИЧНА	20 12	22 12	24 12	ТЕМАТИЧНА	1	2	3	I семестр	Скориговано
1				10			11	11	11	10	11									В	В	В	В	В	В
2				10			11	11	10	11	11									В	В	В	В	В	В
3				11			11	12	11	11	11									В	В	В	В	В	В
4				9			9	9	9	8	9									Д	Д	Д	Д	Д	Д
5				8			9	8	9	9	9									Д	Д	Д	Д	Д	Д
6				зар			зар	зар	зар	зар	зар									зар	зар	зар	зар	зар	зар

Примірний зразок правої сторінки розвороту журналу

№ з/п	Дата	ЗМІСТ УРОКУ	Завдання додому
40	20/12	Організовуючі вправи (ОВ). Правила безпечної поведінки на уроці фізичної культури (ПБВ на уроці ФК). Комплекс ЗРВ. Рухливі ігри, змагання, челенджі, квести тощо за вибором. Вправи на розслаблення. Вправи на розслаблення.	?
41	22/12	ОВ. (ПБВ на уроці ФК). Комплекс ЗРВ. Рухливі ігри, змагання, челенджі, квести тощо за вибором. Вправи на розслаблення.	?
42	24/12	ОВ. (ПБВ на уроці ФК). Комплекс ЗРВ. Рухливі ігри, змагання, челенджі, квести тощо за вибором. Вправи на розслаблення. ТЕМАТИЧНА ЗА ОБРАНІ МОДУЛІ.	?
1		Розвиває особистісні якості у процесі фізичного виховання	
2		Володіє технікою фізичних вправ	
3		Здійснює фізкультурно-оздоровчу діяльність	

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів базової середньої освіти в I семестрі можливе оцінювання за рівневою шкалою, а його результати позначають відповідними словами та літерами : «початковий (П)», «середній (С)», «достатній (Д)», «високий (В)». У II семестрі (або із початком 2 чверті) застосовується бальне оцінювання, яке відповідає рівневій системі (1-3 бали «початковий», 4-6 балів «середній», 7-9 балів «достатній», 10-12 балів «високий»).

Кожен учитель самостійно або спільно під час засідання методичного об'єднання визначає критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до вимог обов'язкових результатів Державного стандарту базової середньої освіти.

Критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класи (Зразок)

Показники	Перевірка уміння учнів співпрацювати у команді та здійснювати рефлексію	Перевірка розуміння виконання вправ в цілому і по частинам	Перевірка кількості та якості (технічної майстерності) виконання вправ	Перевірка теоретичних відомостей з тем	Перевірка засвоєння вправ, що спрямовані на розвиток загальної фізичної підготовки
<i>Рівень</i>					
<i>Початковий</i>	Не співпрацює у команді, не здійснює самоаналіз роботи на уроці.	Називає вправи.	Називає вправи.	Не володіє теоретичними знаннями з модулів.	Називає вправи загально-фізичної підготовки.
<i>Середній</i>	Співпрацює у команді лише з тими, до кого має прихильність, аналізує роботу підвищуючи власний результат та значущість.	Називає вправи та етапи їх виконання, демонструє вправи з значними похибками.	Називає вправи та особливості техніки виконання	Називає правила гри та розміщення гравців на ігровому майданчику.	Називає вправи та пробує їх виконувати.
<i>Достатній</i>	Співпрацює у команді, частково здійснює допомогу іншим, аналізує роботу інших, а не власну.	Володіє технікою виконання вправ в цілому, допускається похибок у їх частинах.	Знає особливості техніки виконання, виконує вправи.	Називає правила гри, розміщення гравців на ігровому майданчику, основні технічні та тактичні прийоми.	Виконує вправи загально-фізичної підготовки, знає їх різновиди.
<i>Високий</i>	Активно співпрацює у команді, здійснює допомогу іншим та аналізує власну діяльність, називає чинники, що вплинули на результат команди загалом та тих, хто здійснив найбільшу допомогу.	Володіє вірною технікою виконання вправ, може продемонструвати іншим та застосовує набуті вміння й навички у повсякденній діяльності.	Виконує вправи з високою технічною майстерністю та поєднує їх у різні комбінації.	Називає правила гри, розміщення гравців на ігровому майданчику. Знає основні технічні та тактичні прийоми, наводить приклади їх застосування у ігровій діяльності.	Виконує вправи загально-фізичної підготовки, знає їх різновиди, поєднує їх у різні комбінації.

Державний стандарт формує вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з освітньої галузі фізичної культури, які передбачають, що учень:

- 1) формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;
- 2) систематично займається фізичною культурою, володіє технікою фізичних вправ;
- 3) усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення в процесі фізичного виховання.

Кожен з них у свою чергу містить загальні, конкретні результати, а також орієнтири для оцінювання відповідно до циклу навчання.

Згідно з рекомендаціями МОН України (наказ від 02.04.2021р. №406) щодо оцінювання результатів навчання учнів, які здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, вимоги до обов'язкових результатів навчання були сформовані в групи та враховуються при річному оцінюванні учнів та відповідним чином зазначаються в окремих колонках класних журналів. Рішенням педагогічної ради заклад загальної середньої освіти приймає рішення як саме позначати групи результатів у журналі (наприклад: ФІО 1, ФІО 2, ФІО 3; Гр.1, Гр.2, Гр.3 або 1,2,3, тощо).

Наприкінці навчального року ці групи результатів відображаються у Свідоцтві досягнень здобувача освіти відповідно до кожної освітньої галузі.

		I сем	II сем	Рік
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА	Розвиток психічної та соціально-психологічної сфер			
	Володіння технікою фізичних вправ			
	Здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності			

Рівень досягнення результатів навчання визначають на основі очікуваних результатів навчання, визначених у межах навчального семестру (року) відповідною модельною навчальною програмою з певного предмета / інтегрованого курсу.

Якщо модельна програма певного навчального предмета / інтегрованого курсу не покриває результатів навчання певної групи чи груп, у відповідній клітинці Свідоцтва ставимо позначку н/о (не оцінюється).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.
2. Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII «Про фізичну культуру і спорт»; статті 1-4, 26.
3. Лист Міністерства освіти і науки України від 06.08.2021 № 4.5/2303-21 «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».
4. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А., Деревянко В.В. та інші), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795.